

Overweging 13 maart 2016 – Jeffrey Leander

Lector: Fred Vos

“... Wat Jezus gezegd heeft is dus eigenlijk steeds opnieuw beginnen, ondanks de pijn en het verdriet wat je is aangedaan.

Maar ook als je in je leven een keer niet de juiste keuze hebt gemaakt en je bent tot dit besef gekomen.

Ook dan kun je altijd opnieuw beginnen.

Vergeef ons onze schulden zoals ook wij onze schuldenaars vergeven, bidden wij.

Volgens mij draait het hele leven Hier om...”

Openingsgebed

Aan het begin van deze viering mogen wij ons herinneren de belofte die Jezus deed: Waar mensen in mijn naam bijeen zijn, daar ben ik in hun midden.

Wij zijn hier met velen bijeen gekomen om de nabijheid te zoeken van de Eeuwige en van elkaar

Mogen wij in dit komend uur de Onnoembare ervaren.
Amen.

Lied: Wek uw kracht

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Welkom en inleiding

Gebed om vergeving

Eeuwige,
Wij zien uit naar een wereld waarin samen geleefd en geleden wordt, waarin mensen elkaar tot steun zijn en de ander niet naar het leven staan.

Wij zien uit naar een tijd dat vriendschap en redelijk inzicht winnen, overal waar nu nog haat en ideologieën heersen.

Wij zien ernaar uit omdat het ons beloofd is,
de vrede, het goede leven op aarde
en wij gaan gelovend op deze belofte in.

Lieve God,
Laten wij elkaar helpen om mensen van goede wil te zijn
en dat ons verlangen en onze inzet
ten goede komen mag aan allen die in nood zijn.
Amen.

Lied: Altijd aanwezig

Simone Huisman / Tom Löwenthal

Eerste lezing uit Lucas 23, 38-43

Boven Jezus' hoofd hing een bordje. Daarop stond: 'Dit is de koning van de Joden'.
Eén van de twee misdadigers die naast Jezus hingen, begon hem te beledigen. Hij zei tegen Jezus: 'Jij bent toch de Messias? Red dan jezelf en ook ons!' Maar de andere misdadiger zei: 'Houd toch je mond! Ook jij hangt aan een kruis, ook jij zult snel dood zijn. Ben je niet bang voor God? Wij zijn misdadigers en hebben onze straf verdiend. Maar Jezus heeft niets verkeerd gedaan.' En tegen Jezus zei hij: 'Wilt u aan mij denken wanneer u koning bent in de hemel?' Jezus antwoordde: 'Luister goed naar mijn woorden: Vandaag nog zul jij bij mij in de hemel zijn.'

Tweede lezing uit Filippenzen 3, 12-14

Christus heeft mij uitgekozen om hem van dichtbij te leren kennen. Ik doe mijn uiterste best om dat doel te bereiken. Maar ik ben nog niet zover. Nee vrienden, ik denk echt niet dat ik mijn doel al bereikt heb. Maar één ding is zeker: over vroeger maak ik me niet druk, ik denk alleen aan de toekomst! God wil mij naar de hemel halen omdat ik Jezus Christus dien. Ik doe mijn uiterste best om die beloning te krijgen.

Lied: Die om mij smeekt

Huub Oosterhuis/Tom Löwenthal

Derde lezing uit: De Kleine Prins van Antoine de Saint-Exupéry

Jij bent voor mij maar een klein jongetje als alle andere kleine jongetjes. En ik heb je niet nodig. Ik ben voor jou een vos als alle andere vossen. Maar als je me tam maakt, dan zullen we elkaar nodig hebben. Dan ben je voor mij enig op de wereld en ben ik voor jou enig op de wereld. Als jij me tam maakt, dan wordt mijn leven vol zon.

Overweging

'Je bent een kutjuf!' roept een leerling naar zijn juf. Zo hoor je nog eens wat als je bij ons op school door de gangen loopt. Overigens geen fraaie openingszin voor een overweging in een kerk, daar ben ik van bewust. Ik zal dadelijk proberen duidelijk te maken wat deze zin nou zin heeft voor de rest van mijn overweging.

Ook de vos in de Kleine Prins riep iets soortgelijks maar in een wat aardigere vorm: 'Jij bent voor mij maar een klein jongetje...En ik heb je niet nodig.'

En een van de misdadigers naast Jezus probeerde Jezus te beledigen door uitdagend te zeggen dat Jezus toch de Messias is die hem en zichzelf kan redden.

Drie verschillende scènes in totaal verschillende situaties. En toch hebben zij iets met elkaar gemeen.

In de eerste scene waarbij de leerling zulks onoirbaars roept zou je als eerste reactie van de juf kunnen verwachten dat zij boos uit zal halen. Een leerkracht is per slot ook maar een mens.

Afstand nemen

Tijdens een ontmoetingsdag voor leerkrachten zat de zaal vol met genoemde beroepsbeoefenaars. Een bekende pedagoog hield zijn betoog over interacties tussen leerkrachten en leerlingen. Als voorbeeld van een interactie schetste de spreker een situatie waarbij een gymleerkracht een leerling na 3 keer waarschuwen de zaal uitstuurde. De leerling deed vervolgens de beruchte uitspraak. De vraag aan de zaal toen was of de gymleerkracht dit moest negeren of dat zij er op had moeten reageren met een negatieve consequentie. Veel vingers gingen omhoog voor de tweede optie. De pedagoog sprak vervolgens de volgende wijze woorden uit: Maar wat zou het mooi zijn als je eerst afstand kon nemen van wat er gezegd wordt. Zodat je kunt kijken waarom de leerling dit zegt. Door dit te doen, keur je het woord af, maar niet het kind. En heb je ruimte om te achterhalen wat er in het kind omgaat. Wat een eyeopener voor de zaal. Ja en hij ging nog verder: Zodra je het gedrag van een kind ziet als een aanval tegen jou, ben je verloren. Zie het liever als een vraag, soms zelfs als een schreeuw om hulp.

Kleine Prins

In de tweede scene is het de vos die ogenschijnlijk onaardig begon toen hij de Kleine Prins tegenkwam. De Kleine Prins vroeg de vos namelijk om met hem te spelen. Maar de vos reageerde negatief: Ik kan niet met je spelen. Ik ben niet tam. En wat later zei hij er nog bij dat hij de Kleine Prins niet nodig heeft. Want hij weet dat mensen op vossen jagen, omdat vossen op hun kippen jagen. Geen leuk begin voor een eerste ontmoeting. Maar de Kleine Prins geeft het niet zomaar op. Hij vraagt de vos wat hij met 'tam' bedoelde. De vos wist hem te zeggen dat het een nogal vergeten woord is. Het betekent 'verbonden', zei hij. Ik ben voor jou een vos als alle andere vossen. Maar als je me tam maakt, dan zullen we elkaar nodig hebben. De vos heeft het dus over 'het met elkaar verbonden zijn'. Vervolgens legde de vos uit dat door met elkaar verbonden te zijn hij zich veilig zal weten. Hij smeekte uiteindelijk om tam gemaakt te worden. Alleen de dingen die je tam maakt, leer je kennen, zei hij. En hij voegde er aan toe dat de mensen geen tijd meer hebben om iets te leren kennen. Ze kopen dingen kant en klaar in winkels. Maar doordat er geen winkels zijn die vrienden verkopen, hebben mensen geen vrienden meer. Als je een vriend wil, maak mij dan tam, riep de vos. Om tam te maken heb je veel geduld nodig, en vooral niets zeggen. Woorden geven maar misverstand.

Dit wijze advies van de vos probeer ik zowel op mijn werk als in mijn dagelijks handelen toe te passen. Als begeleider van leerkrachten probeer ik OMA thuis te laten. Ik probeer niet te oordelen, mijn mening op te dringen en probeer geen aannames te hebben. Geen makkelijke opgave dus. Als mij dit tijdens een gesprek met een leerkracht lukt, dan ontstaat er iets heel moois is mijn ervaring. Er ontstaat ruimte voor de ander om zelf na te denken en kritisch naar de eigen situatie te kijken. De vragen die ik stel krijgen dan voor de ander betekenis; ze bieden de ander ruimte om te reflecteren en daardoor te groeien.

Leiderschap

Jan Andreae heeft het in zijn recentelijk verschenen boek *Verandermoe*, over het kwetsbaarheidsparadigma. Hij pleit ervoor dat managers en leiders zich kwetsbaar moeten opstellen en minder de nadruk moeten leggen op het snel behalen van resultaten. Volgens hem hebben we een leiderschapsstijl nodig die gebaseerd is op onderlinge communicatie, compassie en een gerichtheid op het gemeenschappelijk belang in plaats van op concurrentie en rivaliteit. En leiderschap geldt natuurlijk niet alleen voor managers en leiders, maar wijzelf zijn ook gezegend met leiderschap. Want, zo schrijft Jan, leiderschap gaat over het vermogen om je leven richting te geven en daadwerkelijk de verantwoordelijkheid nemen over je eigen leven én het innemen van een

plaats in de samenleving. Ook dit is geen makkelijke opgave voor iedereen. Als je dit in je eentje af kunt, ben je volgens mij een perfect en volledig mens. Maar de vraag is: kunnen we dit wel in ons eentje? De vraag van de vos aan de Kleine Prins is wat mij betreft nog niet eens zo'n gekke: Wil je me tam maken?

En dan zijn we nu beland bij de derde scene, waar Jezus aan het kruis hangt met aan zijn beide zijden een misdadiger. De gebeurtenissen die daaraan vooraf gingen, kennen we allemaal. Het hoort bij het Paasverhaal inclusief de lijdensweg die Jezus heeft moeten doorlopen. Maar het lijden gold niet alleen voor Jezus. Inzoomend op de gebeurtenissen zoals beschreven lijkt mij dat ook zijn volgelingen lijdzaam de situatie van Jezus en die van henzelf hebben moeten aanzien. Je kunt je afvragen of ze toen ware leiderschap hebben getoond, hebben ze verantwoordelijkheid genomen voor hun eigen daden. En hebben ze genoeg vermogen gehad om richting te geven aan hun eigen leven; welke plaats hebben ze ingenomen in het hele proces dat uiteindelijk de dood van Jezus tot gevolg heeft.

Worsteling

Ik zou geen antwoord op deze vragen durven te geven. Maar uit het verhaal, zie ik wel de worsteling waarmee sommige volgelingen van Jezus te maken hebben. Die worsteling is ook voor ons heel herkenbaar en is toch ook heel menselijk. Het gevoel van machteloosheid in een bepaalde situatie waarbij je ook nog eens de juiste keuzes moet maken en richting moet blijven geven aan je eigen leven. Geen makkelijke opgave in je eentje.

En toch, het hele verhaal heeft mij wel iets heel belangrijks meegegeven. De leerlingen van Jezus hebben de dagen daarna elkaar opgezocht en ik kan mij zo voorstellen, op deze manier elkaar steun gegeven. Misschien wel elkaar bevraagd hoe ze verder moeten leven zonder de lijflijke aanwezigheid van Jezus. En toch zijn ze verder gegaan, met de boodschap van Jezus die zegt dat je altijd een nieuw leven kunt beginnen en dat God dan je fouten zal vergeven. Wat Jezus gezegd heeft is dus eigenlijk steeds opnieuw beginnen, ondanks de pijn en het verdriet wat je is aangedaan. Maar ook als je in je leven een keer niet de juiste keuze hebt gemaakt en je bent tot dit besef gekomen. Ook dan kun je altijd opnieuw beginnen. Vergeef ons onze schulden zoals ook wij onze schuldenaars vergeven bidden wij. Volgens mij draait het hele leven hier om. Want door te vergeven schep je ruimte. Ruimte voor de ander maar zeker ook voor jezelf. Dan hoeft de gym-juf geen straf te geven, maar krijgt de leerling de ruimte om zich te herstellen. En de vos voelt zich verbonden met de Kleine Prins omdat hij tam gemaakt is. En de misdadiger is verzekerd van een plekje in de hemel omdat Jezus hem vergeven heeft.

*Dan nog, dan nog klamp ik mij
klamp ik mij vast aan jou
of je wil of niet.
Op ongenade, of genade
ik zal red mij, red mij roepen.
Of zoiets als: Heb mij lief.*

Stilte gevolgd door pianospel

Geloofsbelijdenis

Ik geloof dat ik nooit alleen loop
op de weg die mij voert naar later.
Ik besef dat al mijn lotgenoten Godgenoten zijn.
Ik beloof daarom niet alleen van mijzelf uit te gaan,
maar ook proberen zal door andere ogen

Gods horizon te zien, daar waar de hemel
de aarde raakt en alles één wordt.
Ik erken dat dood en onrecht, strijd en onmacht,
verdriet en pijn ook mijn verantwoordelijkheid zijn.
Ik geloof dat God het lijden niet wil,
maar vrijheid wenst, geluk en vrede.
Ik geloof dat de Levende daarom
de volledige Mens heeft gezonden
die groter is en sterker is dan wij.
Die ons liefhad en leed,
die stierf en opstond uit de dood, om te bewijzen
dat God met ons altijd zal doorgaan.
Omdat de Levende het werk dat ooit begonnen is niet loslaat.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed: Gij die weet

Huub Oosterhuis/Bernard Huijbers

A: Gij die weet wat in mensen omgaat
aan hoop en twijfel, domheid,
drift, plezier, onzekerheid.

Vz: Gij die ons denken peilt
en ieder woord naar waarheid schat,
en wat onzegbaar is onmiddellijk verstaat.

K: Gij toetst ons hart en Gij zijt groter dan ons hart;
op elk van ons houdt Gij uw oog gericht;
en niemand of hij heeft een naam bij U,

Vz: en niemand valt of hij valt in uw handen,
en niemand leeft of hij leeft naar U toe.

A: Maar nooit heeft iemand U gezien.
In dit heelal zijt Gij onhoorbaar.
En diep in de aarde klinkt uw stem niet;
en ook uit de hoogte niet,

Vz: en niemand die de dood is ingegaan,
keerde ooit terug om ons van U te groeten.

A: Aan U zijn wij gehecht, naar U genoemd.
Gij alleen weet wat dat betekent. Wij niet.
Wij gaan de wereld door met dichte ogen.

K: Maar soms herinneren wij ons een naam,
een oud verhaal dat ons is doorverteld,
over een mens die vol was van uw kracht,
Jezus van Nazareth, een jodenman;

A: in hem zou uw genade zijn verschenen,
uw mildheid en uw trouw; in hem zou voorgoed

aan het licht gekomen zijn hoe Gij bestaat:
weerloos en zaveloos, dienaar van mensen.

Vz: Hij was, zoals wij zouden willen zijn:
een mens van god, een vriend, een licht,
een herder, die niet ten eigen bate heeft geleefd,
en niet vergeefs, onvruchtbaar, is gestorven;

A: die in de laatste nacht dat hij nog leefde,
het brood gebroken heeft en uitgedeeld,
en heeft gezegd: "neemt, eet, dit is mijn lichaam,
zo zult gij doen tot mijn gedachtenis."

A: Toen nam hij ook de beker, en hij zei:
"dit is het nieuw verbond, dit is mijn bloed,
dat wordt vergoten tot vergeving van uw zonden.
Als je uit deze beker drinkt, denk dan aan mij."

Vz: Tot zijn gedachtenis nemen wij daarom dit brood,
en breken het voor elkaar:

K: om goed te weten wat ons te wachten staat,
als wij léven, hem achterna.

A: Als Gij hem hebt gered van de dood,
God, als hij dood en begraven, toch leeft bij U,
redt dan ook ons en houdt ons in leven,
haal ook ons door de dood heen, nu
en maak ons nieuw, want waarom h́j wél,
en waarom wij niet?
Wij zijn toch ook mensen.

Nodiging, Breken en delen

Lied: Naar jou. Vrij naar psalm 63

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

Gedicht bij het thema: Als Mozes had doorgevraagd

Marjolein van Heemstra

Moest ik mijn land verlaten: ik zou blijven.
Stond mijn stad in brand: ik draaide om.
Moest ik mijn kind offeren: ik weigerde.

Zolang jij je niet laat kennen houd ik
benen op de grond, armen om het kind.
Mij sloop je bij geen bramenstruik af met
'ik ben die ik ben', een kleine vlam, een donderstem.

Mozes was iemand van zijn tijd: dankbaar voor het leven,
bang om door te vragen en ook: een man,
die vragen niet zoveel.

Ik was blijven staan bij die struik tot je verscheen.
Geen smoesjes van doeken voor ogen omdat je straling te fel.
Mozes was brandgloed gewend. Ik TL.

Kom maar op, zou ik zeggen.

Zeg ik nu: Kom maar op.

Als niet Mozes, maar ik bij Horeb had gestaan ging het zo:

ik: Wie ben je?

jij: Ik ben die ik ben.

ik: Ik ook.

jij: Ja, jij ook.

Dan had ik je aangeraakt en jij mij.

Was de bijbel geen boek, maar een omhelzing.

Onze vader

Onze Vader die in de hemel zijt

Uw naam worde geheiligd

Uw koninkrijk kome

Uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood

en vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.

En leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.

Want van U is het koninkrijk

en de kracht en de heerlijkheid

in eeuwigheid.

Amen.

Mededelingen

Slotlied: Gij zijt voorbij gegaan

Huub Oosterhuis / Jean Tabourot

Zegen en wegzending

